

BIJLAGE III

Johan Frederik Metzelaar

Johan Frederik Metzelaar, geboren te Rotterdam 1819, overleden te 's-Gravenhage 1897; timmerman-architect-ingenieur; later ingenieur-architect voor de gevangnissen en rechtsgebouwen bij het Ministerie van Justitie.

Enige aanvullende gegevens bij zijn *necrologie*, door C.T.J.L. Rieber in het *Bouwkundig Weekblad*, januari 1897.

Adressen te Rotterdam: Leuvehaven 1 (211), later villa aan de Kruiskade 14 (802). In de Rotterdamse adresboeken vermeld als timmerman; ná 1859 als timmerman en architect. Vertrok in 1867 uit Rotterdam naar het Hof van Delft (Singel) met vrouw en zes kinderen; oudste zoon W.C. Metzelaar (architect; 1848-1918). Ging in 1870 van het Hof van Delft naar 's-Gravenhage, waar hij benoemd was tot ingenieur-architect bij het Ministerie van Justitie; woonde sindsdien in 's-Gravenhage en stierf daar in 1897 in zijn villa aan de Oude Scheveningseweg.

Was de eigenaar van de oude studentensociëteit Phoenix te Delft (het 'jeneverkerkje', gebouwd 1868/69 dat in 1876 afbrandde) en van het daarbij liggende stuk grond (zie J.J.F.W. van Agt in *Delftse Studiën*, Assen 1967, blz. 358-372). Hij verhuurde het contractueel aan de studentensociëteit (G.A. Delft; kadastrale leggers). Na de brand in februari 1876 liet Metzelaar in oktober van dat jaar de grond waarop het gebouw had gestaan in verschillende percelen verkopen (G.A. Delft; Nieuw Not. Archief, notaris Schagen van Leeuwen, inv. no. 280, nrs. 255-257).

Volgens genoemde necrologie heeft hij zijn opleiding gehad aan de 'Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen' te Rotterdam, die echter onder die naam toen nog niet bestond. In het Register van Leerlingen van het Volksteekenschool (Stadsteekenschool voor de Bouwkunde), dat loopt van 1821 tot 1854, komt zijn naam niet voor. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan men aannemen dat hij zijn opleiding heeft gehad aan de tekenacademie van het genootschap 'Hierdoor tot Hooger'.

Metzelaar heeft de hierbij afgebeelde tekening gemaakt als 16-jarige, een leeftijd waarop hij daar leerling geweest zal zijn.

Van zijn benoeming in 1839 tot leraar in de bouwkunst aan deze Rotterdamse tekenacademie konden wij geen bevestiging vinden. Waarschijnlijk was hij een van de vijf onderwijzers bouwkunde, die na 1838 werden aangesteld. Hij bleef die functie tot 1850 vervullen (het tijdperk van de stadsarchitect W.N. Rose; zie J. Nieuwenhuis, *Mensen maken een stad 1855-1955*, 1955, blz. 15-19). Van 1860 tot 1868 was hij er leraar in de *geschiedenis* der bouwkunst.

In het cursusjaar 1866/67 blijken zowel J.F. Metzelaar als de leraar waterbouwkunde W.C. van Goor weinig les te hebben gegeven vanwege hun noodzakelijke voortdurende aanwezigheid bij de aanbouw van lokalen voor de Nederlandse inzending op de Wereldtentoonstelling 1867 te Parijs (zie *De Opmerker*, 1867, 2e jrg., blz. 144).

Merkwaardig is dat voor het geven van tekenonderwijs sedert het K.B. van 1817 een getuigschrift van bekwaamheid vereist was en Metzelaar daarvan naar alle waarschijnlijkheid niet in het bezit was. In 1846 blijkt namelijk een aanvraag om een getuigschrift van bekwaamheid als *architect*